Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Y. BOT
представено на 14 април 2016 година [1]

Дело C-492/14

Essent Belgium NV
срещу
Vlaams Gewest,
Inter Energa и др.,
Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)
(Преюдициално запитване,

отправено от Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Първоинстанционен съд, Брюксел, Белгия)

„Преюдициално запитване — Схеми на безплатно разпределение на зелена електроенергия, подавана пряко към разпределителните мрежи — Отказ да се вземе предвид зелена електроенергия, произведена извън съответната държава членка — Свободно движение на стоки — Член 28 ЕО“

I – **Въведение**

1. Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 12 ЕО, 28 ЕО и 30 ЕО, както и на член 3, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО [2].

2. Това запитване е отправено в рамките на спорове между Essent Belgium NV [3], и по-специално Vlaams Gewest (Фламандски регион) относно извъндоговорната отговорност на този регион поради приемането на последователни правни уредби, запазващи предимството за безплатно разпределение на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници [4], за зелената електроенергия, подавана пряко към разпределителните мрежи, първоначално само за тези, които са разположени във Фламандския регион, а след това — в цялата държава членка, част от която е този регион.

3. В решенията си от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [5], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [6], Съдът приема, че ползването на националните схеми за подпомагане на производството на зелена електроенергия, използващи търгуеми сертификати, може да бъде ограничено само до производството на зелена електроенергия на територията на съответната държава членка.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 176, 2003 г., стр. 37 и поправка в ОВ L 16, 2004 г., стр. 74; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 61.

3 — Наричано по-нататък „Essent“.

4 — Наричано по-нататък „зелена електроенергия“.

5 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

6 — C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

4. Тъй като имах повод да изложа причините, поради които тези териториални ограничения на схемите за подпомагане ми изглеждат несъвместими с изискванията за свободно движение на стоки[7], няма да водя ариергардна битка, въпреки че според мен аргументите в решенията на Съда не са убедителни.

5. Ще се ограничa да изследвам в настоящото заключение дали съображенията на Съда могат да се приложат към схема за безплатно разпределение на зелена електроенергия, каквито са схемите, разглеждани в главното производство.

6. Ще дам положителен отговор на този въпрос, от което ще изведа, че принципът на недопускане на дискриминация, който се съдържа по-специално в член 12 ЕО и в Директиви 96/92/ЕО[8], 2003/54 и 2001/77/ЕО[9], както и членове 28 ЕО и 30 ЕО, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като тези в главното производство, които, запазвайки предимство за безплатно разпределение на зелена електроенергия само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключват поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки.

II – **Правна уредба**

A – *Правото на Съюза*

1. Правна уредба относно вътрешния електроенергиен пазар

7. Постепенното изграждане на вътрешния електроенергиен пазар се осъществява чрез приемането на няколко последователни директиви, сред които Директиви 96/92 и 2003/54.

а) Директива 96/92

8. Съображение 4 от Директива 96/92 набляга на значението на установяването на вътрешен електроенергиен пазар, за да се рационализират производството, преносът и разпределението на електроенергия, като същевременно се повиши сигурността на доставките и конкурентоспособността на европейската икономика и се зачита опазването на околната среда.

9. Съображение 28 от тази директива уточнява, че с оглед на опазване на околната среда може да се даде приоритет на производството на зелена електроенергия.

10. Член 11, параграфи 2 и 3 от посочената директива предвижда:

„2. При всички случаи [операторът на електроразпределителна мрежа] не трябва да прави разлика между ползватели на мрежата или категории на ползватели на мрежата особено в полза на неговите дъщерни дружества или акционери.

7 — Вж. заключението ми по дело Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:37) и по съединени дела Essent Belgium (C-204/12—C-208/12, EU:C:2013:294).

8 — Директива на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 27, 1997 г., стр. 20).

9 — Директива на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар (ОВ L 283, 2001 г., стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 36).

3. Държавата членка може да поиска от оператора на разпределителна система при диспечиране на производствените съоръжения да даде приоритет на производствени съоръжения, които използват възобновяеми енергийни източници или отпадъци, или произвеждащи комбинирано топлинна енергия и електроенергия“ [неофициален превод].

11. Член 16 от Директива 96/92 гласи:

„За организацията на достъпа до мрежата държавите членки могат да избират между процедурите, посочени в член 17 и/или в член 18. Тези две процедури действат съгласно обективни, прозрачни и недискриминационни критерии“ [неофициален превод].

б) Директива 2003/54

12. Влязла в сила на 4 август 2003 г., Директива 2003/54 е отменена с Директива 2009/72/ЕО [10].

13. Съображение 26 от Директива 2003/54 гласи, че „[с]пазването на изискванията за обществени услуги е основно изискване на настоящата директива и е важно в нея да бъдат определени общите минимални стандарти, които разглеждат целите на обща защита, сигурност на снабдяването, опазване на околната среда и равностойни нива на конкуренция във всички държави членки, които да се зачитат от всички [държави] членки. Важно е изискванията за обществени услуги да се тълкуват на национална основа, отчитайки местните обстоятелства и при зачитане на правото на Общността“.

14. Член 2, точки 3 и 5 от тази директива определя съответно „преноса“ като „транспортиране[…] на електроенергия по свързана мрежа на свръхвисоко и високо напрежение с цел нейната доставка до крайни[те] потребители или разпределители“ и „разпределението“ като „транспортиране[…] на електроенергия по разпределителни мрежи на високо, средно и ниско напрежение, с цел доставката ѝ до потребители“.

15. Член 3 от същата директива, включен в глава II, озаглавена „Общи правила за организация на сектора“, утвърждава в параграф 1 принципите на свободна конкуренция и на недопускане на дискриминация между електроенергийните предприятия.

16. Въпреки това член 3, параграф 2, от Директива 2003/54 разрешава на държавите членки да налагат на електроенергийни предприятия, в общия икономически интерес, задължения, свързани с обществени услуги, които могат да се отнасят до сигурността, включително сигурността на снабдяването, редовността, качеството и цената на доставките и опазването на околната среда, включително енергийната ефективност и опазването на климат, при условие че тези задължения „[са] ясно определени, прозрачни, недискриминационни, проверими“ и „гарантират равни условия на достъп за електрическите дружества от ЕС до националните потребители“. Член 3, параграф 4 от тази директива уточнява, че ако държава членка предоставя компенсация или изключителни права за изпълнение на тези задължения, това трябва да се прави „по един недискриминационен и прозрачен начин“.

17. Освен това член 3, параграф 7 от посочената директива позволява на държавите членки да „[въвеждат] подходящи мерки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, опазване на околната среда, които може да включват мерки за енергийна ефективност/управление на потреблението и средства за борба с промените в климата, и

10 — Директива на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54 (ОВ L 211, 2009 г., стр. 55; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 4, стр. 29).

сигурност на снабдяването“. Тези мерки могат да включват „осигуряването на адекватни икономически стимули, като използват, където е подходящо, всички съществуващи средства на национално ниво и на ниво Общността за поддържане и изграждане на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен преносен капацитет“.

18. Член 14 от Директива 2003/54, включен в глава V, озаглавена „Управление на разпределителна мрежа“, предвижда в параграф 2, че „[п]ри всички случаи [операторът на разпределителна мрежа] не трябва да прави разлика между ползватели на мрежата или категории на ползватели на мрежата особено в полза на свързаните с него предприятия“. Член 14, параграф 4 от тази директива позволява изрично на държавите членки да „поиска[т] от оператора на разпределителна мрежа при диспечиране на производствените съоръжения да даде приоритет на производствени съоръжения, които използват възобновяеми енергийни източници или отпадъци или произвеждащи комбинирано топло- и електроенергия“.

19. Член 20, параграф 1 от Директивата предоставя на държавите членки грижата да предприемат необходимите мерки, за да се приложи система за достъп на трети лица до преносните и разпределителните мрежи, основана на публикувани тарифи и „прилагана обективно и без дискриминация между ползвателите на мрежата“.

20. Член 23 от Директива 2003/54 задължава държавите членки да определят регулаторни органи, отговарящи поне за недопускане на дискриминация, ефикасна конкуренция и ефективно функциониране на пазара и да определят или одобрят, преди влизането им в сила, поне методиките, използвани за пресмятане или утвърждаване по-специално на условията за присъединяване и достъп до националните мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение. Тези органи са оправомощени да изискват от операторите на преносни и разпределителни мрежи, ако е необходимо, да променят условията, тарифите, правилата, механизмите и методиките, посочени в параграфи 1—3, за да гарантират, че те са съразмерни и се прилагат по недискриминационен начин.

2. Правна уредба относно насърчаване на използването на зелена електроенергия

21. Правната уредба, приложима ratione temporis по делото в главното производство, е Директива 2001/77, която е отменена с Директива 2009/28/ЕО [11].

22. Съображение 1 от Директива 2001/77 признава необходимостта да се насърчават предимно възобновяемите енергийни източници, докато съображение 2 от нея гласи, че насърчаването на използването на зелена електроенергия е изключително важен приоритет за Общността.

23. Съображение 14 от тази директива отбелязва значението да се гарантира правилното функциониране на механизмите за подпомагане на възобновяемите енергийни източници на национално равнище, докато не влезе в действие обща рамка на Общността, а съображение 15 от същата директива набляга на това, че още е твърде рано да се приеме такава рамка.

24. Съображение 19 от тази директива излага необходимостта при поощряване на развитието на пазара на възобновяеми енергийни източници да се вземе предвид положителното му въздействие върху възможностите за развитие на местно и регионално равнище, перспективите за износ, възможностите за социално сближаване и създаване на работни места, особено що се отнася до малките и средните предприятия и независимите производители на електроенергия.

11 — Директива на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 2009 г., стр. 16).

25. Съгласно член 1 от Директива 2001/77 тя има за „[ц]ел[…] […] да насърчи увеличението на дела на възобновяемите енергийни източници при производството на електрическа енергия на вътрешния пазар на електроенергия и да положи основата за бъдещата рамка на Общността в тази област“.

26. Член 4 от тази директива, озаглавен „Схеми за подпомагане“, предвижда в параграф 1:

„Без да се засягат членове 87 и 88 [ЕО], Комисията оценява прилагането на механизми, използвани в държавите членки, според които даден производител на електроенергия, на основата на нормативен акт, издаден от публичните власти, получава пряко или косвено подпомагане, и което би могло да има като ефект ограничаване на търговията, на основата на техния принос за постигане на целите по членове 6 и 174 [ЕО]“.

27. Член 7 от Директивата, озаглавен „Въпроси, свързани с мрежата“, предвижда:

„1. Без да се засягат поддържането на сигурността и безопасността на електрическата мрежа, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят, че операторите на преносната система и операторите на разпределителната системи гарантират преноса и разпределението на [зелената] електроенергия, произведена […] на тяхната територия. Те могат също да предвидят приоритетен достъп до мрежата на [зелена електроенергия]. При преноса на електричество, произведено от производствени инсталации, операторите на преносната система дават приоритет на производствените инсталации, които използват възобновяеми енергийни източници, доколкото позволява функционирането на националната електроенергийна система.

2. Държавите членки приемат правна рамка или изискват от операторите на преносните системи и на разпределителните системи да определят и публикуват свои стандартни правила по отношение на покриване на разходите за техническо приспособяване, като свързване към мрежата или укрепване на мрежата, които са необходими, с цел присъединяване на нови производители за захранване със [зелена] електроенергия.

Тези правила ще се базират на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии, като по-специално се отчетат всички разходи и приходи, отнасящи се до свързването на тези производители към мрежата. Тези правила могат да предвиждат различни видове свързване.

3. Когато е уместно, държавите членки могат да изискат от операторите на преносната система и от операторите на разпределителната система да поемат, изцяло или отчасти, разходите, посочени в параграф 2.

[…]

6. Държавите членки следва да осигурят, че при налагането на таксите за преноса и разпределението не се допуска дискриминиране на [зелената] електроенергия, включително по-специално на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, произведена в периферни региони, например в островни региони или в слабо населени региони.

Когато е уместно, държавите членки приемат законодателна рамка или изискват от операторите на преносната система и от операторите на разпределителната система да гарантират, че таксите, начислени за преноса и разпределението на електроенергия от централи, които използват възобновяеми енергийни източници, отразяват възможните ползи по отношение на разходите в резултат на свързването на централата към мрежата. Такива ползи могат да възникнат от прякото използване на мрежата с ниско напрежение.

[…]“.

Б – *Белгийското право*

28. За да насърчи производството на зелена електроенергия, фламандското правителство установява в полза на производителите на зелена електроенергия схема за безплатно използване на разпределителната мрежа.

29. Съгласно член 15 от vlaams decreet houdende de organisatie van de electriciteitsmarkt (Фламандски декрет относно организацията на пазара на електроенергия) от 17 юли 2000 г.[12]:

„Операторът на мрежата изпълнява безвъзмездно всички задачи, необходими за разпределението на зелена електроенергия, с изключение на задачата по свързване към разпределителната мрежа.

Фламандското правителство може да ограничи обхвата на режима по първа алинея“.

30. Считано от 1 януари 2005 г., този член 15 е отменен с член 61 от vlaams decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2005 (Фламандски декрет, съдържащ различни мерки, съпровождащи бюджета за 2005 г.) от 24 декември 2004 г.[13]

31. Преди тази отмяна условията за прилагане на схемата за безплатно разпределение са претърпели важни промени, маркирани от последователното приемане на три постановления.

32. На първо място, besluit van de vlaamse regering inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen (постановление на фламандското правителство за насърчаване на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници) от 28 септември 2001 г.[14] предоставя предимството за безплатно разпределение на електроенергията, произведена в регион, различен от Фламандския регион или в чужбина. По смисъла на член 14 от това постановление:

„[…]

[…] операторът на мрежата изпълнява безвъзмездно задачите, посочени в член 15 от Декрета за електроенергията.

За електроенергията, която не е произведена във Фламандския регион, органът, компетентен за издаването на сертификати за зелена електроенергия по мястото на съответните производствени мощности, изпраща на регулаторния орган удостоверение, с което гарантира, че тази електроенергия е произведена от възобновяем енергиен източник […] и е предназначена за краен купувач, установен във Фландрия.

[…]“.

12 — *Belgisch Staatsblad*, 22 септември 2000 г., стр. 32166, наричан по-нататък „Декретът за електроенергията“.

13 — *Belgisch Staatsblad*, 31 декември 2004 г., стр. 87220.

14 — *Belgisch Staatsblad*, 23 октомври 2001 г., стр. 36778, наричано по-нататък „постановлението от 28 септември 2001 г.“

33. На второ място, след изменението, въведено с постановление от 4 април 2003 г.[15], влязло в сила на 30 април 2003 г., член 14 от постановлението от 28 септември 2001 г. ограничава предимството за безплатно разпределение само до производствените мощности, разположени във Фламандския регион. Този член има следната редакция:

„§ 1. В съответствие с член 15, втора алинея от Декрета за електроенергията безплатното разпределение по смисъла на член 15, първа алинея от този декрет се ограничава до подаването на електроенергия, произведена от производствени мощности, свързани към разпределителните мрежи във Фламандския регион.

§ 2. Доставчикът на [зелена] електроенергия не включва в междинната фактура и в окончателната сметка на крайния купувач на тази електроенергия никакви разходи за нейното разпределение […]

[…]“.

34. Сезиран от Essent с жалба за отмяна на член 2 от постановлението от 4 април 2003 г., Raad van State (Държавният съвет, Белгия) спира изпълнението на този член с решение от 12 януари 2004 г.

35. На трето място, вследствие на това спиране е приет besluit van de vlaamse regering inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen (постановление на фламандското правителство за насърчаване на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници) от 5 март 2004 г.[16], в сила от 23 март 2004 г., което отменя и замества постановлението от 28 септември 2001.

36. Член 18 от постановлението от 5 март 2004 г. гласи:

„§ 1. В съответствие с член 15, втора алинея от Декрета за електроенергията безплатното разпределение по смисъла на член 15, първа алинея от този декрет се ограничава до електроенергията, която се доставя на крайни купувачи, свързани към разпределителна мрежа във Фламандския регион, и която е произведена от възобновяем енергиен източник по смисъла на член 15 чрез производствени мощности, пряко подаващи електроенергия към разпределителна мрежа в Белгия.

§ 2. Доставчикът на [зелена] електроенергия не включва в окончателната сметка на крайния купувач на тази електроенергия никакви разходи за нейното разпределение […]

[…]“.

37. Сезиран от Essent с жалба за отмяна на член 18 от постановлението от 5 март 2004 г., Raad van State (Държавният съвет) спира изпълнението на тази разпоредба с решение от 23 декември 2004 г., преди да отхвърли жалбата с решение от 13 ноември 2012 г.

38. Вследствие на отмяната на член 15 от Декрета за електроенергията с Декрет на Фламандския регион от 24 декември 2004 г. относно различни мерки във връзка с бюджета за 2005 г., член 18 от постановлението от 5 март 2004 г. е отменен, считано от 1 януари 2005 г., с постановлението на фламандското правителство от 25 март 2005 г.[17]

15 — *Belgisch Staatsblad*, 30 април 2003, стр. 23334, наричано по-нататък „постановлението от 4 април 2003 г.“

16 — *Belgisch Staatsblad*, 23 март 2004 г., стр. 16296, наричано по-нататък „постановлението от 5 март 2004 г.“

17 — *Belgisch Staatsblad*, 27 май 2005г., стр. 24763.

III – **Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси**

39. От 2003 г. Essent доставя на клиенти, установени във Фламандския регион, електроенергия, която внася от Нидерландия и която по негово твърдение е зелена.

40. Считайки, че е понесло вреди, загубвайки предимството за безплатно разпределение в разпределителната мрежа, разположена във Фламандския регион, вследствие на нормативните промени, въведени с постановлението от 4 април 2003 г. и по-късно с това от 5 март 2004 г., Essent предявява иск за отговорност пред Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Първоинстанционен съд Брюксел) по-специално срещу Фламандския регион, като иска решението, което ще се постанови, да бъде обявено за противопоставимо в частност на Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (Орган за регулиране на пазара на газ и на електроенергия) [18], компетентен орган, който се произнася по тарифите за разпределение на електроенергия и евентуалната им безвъзмездност, както и на различни частни и публични оператори на разпределителните мрежи, които изискват от Essent да заплаща разходи за разпределение.

41. В подкрепа на тези искания Essent изтъква по-специално че разпоредбите, с които зелената електроенергия с произход от други държави членки се изключва от предимството за безплатно разпределение, противоречат на членове 12 ЕО и 28 ЕО, както и на член 3, параграф 1 и на член 11, параграф 2 от Директива 96/92.

42. В този контекст Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Първоинстанционен съд, Брюксел) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли членове 28 ЕО и 30 ЕО да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка — в настоящия случай Декрета за електроенергията, във връзка с постановлението от 4 април 2003 г. — съгласно която безплатното разпределение е ограничено до подаването на зелена електроенергия, произведена от производствени мощности, свързани към разпределителните мрежи във Фламандския регион, а не се прилага към електроенергията от производствени мощности, които не са свързани към разпределителните мрежи във Фламандския регион?

2) Следва ли членове 28 ЕО и 30 ЕО да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка — в настоящия случай Декретът за електроенергията във връзка с постановлението от 5 март 2004 г., така както го прилага [органът за регулиране], съгласно която безплатното разпределение е ограничено до зелената електроенергия от производствени мощности, които пряко подават електроенергия към разпределителна мрежа в Белгия, а не се прилага за електроенергията от производствени мощности, които не подават пряко електроенергия към разпределителна мрежа в Белгия?

3) Съвместима ли е национална правна уредба като описаната в първия и във втория въпрос с принципа на равно третиране и със забраната на дискриминацията, установени по-специално в член 12 ЕО и в член 3, параграфи 1 и 4 от приложимата към онзи момент Директива 2003/54?“.

18 — По-късно Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG).

IV – **Моите съображения**

А – *Предварителни съображения*

43. За да се отговори на преюдициалното запитване, най-напред следва да се определи кои са приложимите разпоредби от правото на Съюза.

44. В това отношение следва да се приеме, на първо място, що се отнася до разпоредбите, приложими ratione temporis, че макар запитващата юрисдикция да не се позовава на Директива 96/92, доколкото постановлението от 28 септември 2001 г. е прието на дата, която е по-ранна от датата на влизане в сила на Директива 2003/54, преюдициалното запитване трябва да се разгледа с оглед не само на нормите на тази директива, но и на нормите на Директива 96/92.

45. Трябва да се отбележи, на второ място, по отношение на разпоредбите, приложими ratione materiae, че макар за утвърждаването на принципа за недопускане на дискриминация във вторичното право запитващата юрисдикция да се позовава изключително на член 3, параграфи 1 и 4 от Директива 2003/54, тази директива съдържа и други релевантни разпоредби, тъй като те са особен израз на този принцип при осъществяване на достъп до преносните и разпределителни мрежи.

46. Нещо повече, трябва да се приеме, че член 7 от Директива 2001/77 съдържа в частност специални разпоредби относно условията за свързване и за разпределение на зелена електроенергия.

47. Съгласно установената съдебна практика[19] ще отговоря на преюдициалното запитване в светлината на всички разпоредби на Директиви 2003/54 и 2001/77, които могат да бъдат от значение за поставените проблеми.

48. Ще разгледам това запитване най-напред в светлината на недопускането на дискриминация, а след това — в светлината на свободното движение на стоки[20].

Б – *По третия въпрос*

49. С третия си въпрос запитващата юрисдикция пита по същество дали правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се в член 12 ЕО и в Директиви 96/92, 2003/54 и 2001/77, допускат национална правна уредба като тези в главното производство, която, запазвайки предимство за безплатно разпределение на зелена електроенергия само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключва поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки.

50. Отбелязвам, че съответните директиви включват няколко разпоредби, които също са конкретен израз на принципа на недопускане на дискриминация, макар да изглежда, че отговарят на други стремежи.

19 — Вж. по-специално решение от 29 октомври 2015, Nagy (C-583/14, EU:C:2015:737, т. 20 и цитираната съдебна практика).

20 — Тъй като запитващата юрисдикция не пита Съда дали схема на безплатно разпределение, като тези в главното производство, представлява схема на държавна помощ, аз няма да разглеждам тази схема във връзка с разпоредбите за държавни помощи.

51. Сред приложимите норми на вторичното право има такива, които провъзгласяват по общ начин принципа за недопускане на дискриминация в електроенергийния сектор. Други се отнасят по-специално до забраната за дискриминация в ущърб на зелената електроенергия. Накрая, трети, изглежда, установяват принципа на положителна дискриминация в полза на тази електроенергия.

52. Първата серия от разпоредби закрепя най-общо принципа на недопускане на дискриминация при достъп до преносната и разпределителна мрежа.

53. Така член 3, параграф 1 и член 14, параграф 2 от Директива 2003/54, чиито текстове са съответно почти идентични с текстовете на член 3, параграф 1 и на член 11, параграф 2 от Директива 96/92, изискват действията на държавата и на оператора на мрежата, при осъществяване на достъп до мрежата да не допускат дискриминация. Тази забрана трябва да се сравни с установената в член 16 от Директива 96/92 — държавите членки да не организират достъп до мрежата по дискриминационен начин, независимо дали са избрали процедурата за договорен достъп до мрежата, или тази на единствен купувач, и с член 20, параграф 1 от Директива 2003/54, който предвижда, че държавите членки трябва да се погрижат да се приложи за всички желаещи клиенти система за достъп на трети лица до преносните и разпределителни мрежи, въз основа на публикувани тарифи и „прилагана обективно и без дискриминация между ползвателите на мрежата“.

54. Общият принцип на недопускане на дискриминация при достъпа до мрежата намира също така особен израз в задачите, възложени на регулаторните органи по член 23, параграф 1, буква е) и параграф 4 от Директива 2003/54, който предвижда, че те са задължени „да осигурят недопускане на дискриминация“ и „ефикасна конкуренция“, по-специално що се отнася до условията и тарифите за присъединяване на нови производители на електроенергия, „за да се гарантира, че те са обективни, прозрачни и недискриминационни“. Тези гаранции трябва да бъдат получени, като се вземат под внимание по-специално „всички разходи и ползи от различните технологии за използване на възобновяеми енергийни източници“.

55. Втората серия от разпоредби се отнася по-специално до забраната за дискриминация в ущърб на зелената електроенергия.

56. Така член 7, параграф 2 от Директива 2001/77 предвижда, че стандартните правила по отношение на покриване на разходите за техническо приспособяване, които са необходими, с цел присъединяване към свързаната мрежа на нови производители за захранване със зелена електроенергия, трябва да се базират на „обективни, прозрачни и недискриминационни критерии“, като по-специално се отчетат всички разходи и приходи, отнасящи се до свързването на тези производители към мрежата.

57. Със същата логика член 7, параграф 6 от тази директива задължава държавите членки да гарантират, че при налагането на таксите за преноса и разпределението не се допуска дискриминиране на зелена електроенергия, „включително по-специално на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, произведена в периферни региони, например в островни региони или в слабо населени региони“. Тази разпоредба уточнява, че когато е уместно, държавите членки приемат законодателна рамка или изискват от операторите на преносната система и от операторите на разпределителната система да гарантират, че таксите, начислени за преноса и разпределението на зелена електроенергия, отразяват възможните ползи по отношение на разходите в резултат на свързването на централата към мрежата, като такива ползи могат „да възникнат от прякото използване на мрежата с ниско напрежение“.

58. Третата серия разпоредби създават възможност за положителна дискриминация, обоснована с целта за опазване на околната среда.

59. В тази категория отнасям член 3, параграф 2 от Директива 2003/54, който, възпроизвеждайки по същество текста на член 3, параграф 2 от Директива 96/92, дава възможност на държавите членки да налагат на предприятия от електроенергийния сектор задължения, свързани с обществени услуги, които могат да се отнасят по-специално до „опазването на околната среда“, „включително енергийна ефективност и опазване на климата“ [21], при условие че тези задължения „[са] ясно определени, прозрачни, недискриминационни, проверими“ и „гарантират равни условия на достъп за електрическите дружества от ЕС до националните потребители“ [22].

60. В тази категория трябва да се включат също член 11, параграф 3 от Директива 96/92, член 14, параграф 4 от Директива 2003/54 и член 7, параграф 1 от Директива 2001/77, които предоставят на зелената електроенергия приоритетен достъп до мрежата.

61. Допуска ли забраната за всякаква дискриминация, по-специално тарифна, между ползвателите на мрежата, държава членка да приеме мярка като тази в главното производство, която предвижда безплатно разпределение само за зелената електроенергия, пряко подавана в разпределителните мрежи?

62. При първоначален анализ отговорът изглежда очевиден, тъй като мярката за безвъзмездност установява двойна дискриминация, от една страна, между зелената електроенергия и енергията, която не се произвежда от възобновяеми енергийни източници, и от друга страна, между електроенергията, подавана пряко в разпределителните мрежи, и електроенергията, подавана първоначално в преносните мрежи, каквато е вносната електроенергия. Нещо повече, тази дискриминация изглежда в пряко противоречие с правилото, установено в член 7, параграф 6, първа алинея от Директива 2001/77, който забранява дискриминацията в зависимост от географския произход на зелената електроенергия.

63. Все пак остава да се изясни дали тази дискриминация може да бъде обоснована с позоваването на целта за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници.

64. Въпреки че Съдът не потвърждава изрично възможността опазването на околната среда да се използва като обосновка за дискриминационни мерки, което би позволило да се разясни полезно съдебна практика, определяна като „объркваща“ [23], все пак някои решения могат да бъдат разбрани само в смисъл, че такава цел може да обоснове мерки, чийто дискриминационен характер е установен предварително.

65. Действително, в съдебната практика несъмнено се наблюдава подход на непризнаване на дискриминацията, независимо че съображенията за това остават в известна степен неясни.

66. Припомням, че в решението си от 9 юли 1992 г., Комисия/Белгия [24], по така наречения „дело за валонските отпадъци“, Съдът излага становището си, че задължителните изисквания се вземат под внимание само когато става въпрос за мерки, които се прилагат различно за националните и вносните стоки, но все пак приема, като се основава на принципа на приоритетното отстраняване още при източника на замърсяване на околната среда, както и на

21 — Тази част от изречението е добавена от Директива 2003/54.

22 — Тази част също е добавена с Директива 2003/54.

23 — Вж. *Rigaux*, A. Revue Europe № 2. 02.2012, comm. 75. Това определение е повторено от *Le Baut-Ferrarese*, B. Revue Environnement et Développement durable № 11. 11.2014, comm. 75. Вж. също, за критичен анализ на подхода на Съда, *Michel*, V. Marché intérieur et politiques de l'Union: brèves réflexions sur une quête d'unité. L'identité du droit de l'Union européenne – Mélanges en l'honneur de Claude Blumann. 2015, p. 229.

24 — C-2/90, EU:C:1992:310.

принципите на самодостатъчност и на близост, че „предвид различията между отпадъците, създавани на различни места, и връзката им с мястото на тяхното създаване“ оспорваните мерки, с които се забранява вносът на отпадъци в съответния район, не могат да се считат за дискриминационни [25].

67. Следователно, прилагайки съдебната практика, съгласно която принципът на равно третиране изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, Съдът приема, че не е налице дискриминация, тъй като съществува различно положение, произтичащо от „спецификата на отпадъците“, което обосновава различно третиране.

68. В решението си от 13 март 2001 г., PreussenElektra [26], Съдът, без да отдава значение на това дали е дискриминационна национална правна уредба, която задължава доставчиците на електроенергия да купуват на минимални цени зелена електроенергия, произведена в тяхната зона на снабдяване, приема, че тази правна уредба не е несъвместима със свободата на движение на стоките, по съображения по-специално че мярката е полезна за опазване на околната среда и има за цел „също така“ закрилата на живота и здравето на хората и на животните, както и опазването на растенията, които са причини от обществен интерес, определени в член 30 ЕО.

69. Накрая отбелязвам, че в решението си от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [27], Съдът отговаря на въпрос относно евентуалното нарушаване на правилата за недопускане на дискриминация, като приема по-специално че „запитващата юрисдикция не посочва как схема[та] [на зелени сертификати] би могла да доведе до различно третиране, представляващо дискриминация на основание на гражданство, нито как едно такова различно третиране, ако има такова, би могло да бъде разграничено от различното третиране, свързано с гаранциите за произход и с вноса на електроенергия от други държави членки, което вече е предмет на първия преюдициален въпрос“ [28], който приканва Съда да прецени националната мярка от гледна точка на свободното движение на стоки.

70. Въпросът за дискриминацията следователно се поглъща от общото изследване за наличието на ограничение и неговата евентуална обосновка.

71. Въпреки че в основата си отговорът на този въпрос изглежда търпи развитие и освен това е трудно да се определи дали понастоящем той се изразява в изоставяне на правилото, че само мярка, която се прилага без разграничение, може да се обосновава с едно от задължителните изисквания, утвърдени от практиката на Съда, или в свързване на насърчаването на използването на възобновяеми енергийни източници с някои от причините от обществен интерес, определени в член 30 ЕО, от тази съдебна практика може да се направи извод, че Съдът приема за възможно националните дискриминационни мерки да бъдат обосновани с целта за опазване на околната среда, при условие че се спазва принципът за пропорционалност [29].

72. Не виждам защо трябва да се подхожда по различен начин, когато националната мярка трябва да бъде изследва от гледна точка не на общия принцип за недопускане на дискриминация, а на специалните проявления на този принцип, съдържащи се в разпоредбите на вторичното право.

25 — Точки 34—36.

26 — C-379/98, EU:C:2001:160.

27 — Съединени дела от C-204/12 до C-208/12, EU:C:2014:2192.

28 — Точка 119.

29 — В този смисъл вж. по-специално *López Escudero*, M. Régimes nationaux d'aide à l'énergie verte face à la libre circulation des marchandises dans l'Union européenne. Revues des affaires européennes. 2014/3, стр. 593, по-конкретно стр. 599, и *Le Baut-Ferrarese*, B., op. cit.

73. Според мен тези правила за недопускане на дискриминация няма да допускат обосновка, изведена от опазване на околната среда, само ако забраняват или хармонизират националните законодателства относно ограниченията, които могат да бъдат налагани на вноса на зелена електроенергия с цел да се насърчи използването на възобновяеми енергийни източници. С други думи, само ако разпоредба на вторичното право забранява всякакви ограничения за внос на зелена електроенергия или уточнява изрично случаите, в които могат да се допускат ограничения, за да се гарантира насърчаването на използването на тази електроенергия, държавите членки вече няма да имат свободата за действие, която им дава възможност да се позовават на такива съображения, за да обосноват определено ограничение.

74. Такива разпоредби обаче не намирам нито в Директиви 96/92 и 2003/54, нито в Директива 2001/77, след като беше отбелязано, че член 7, параграф 6 от последната, който се отнася до забраната за дискриминиране въз основа на географски критерии в ущърб на производствените мощности за зелена електроенергия, по-специално когато те са разположени в периферни региони, които изпитват затруднения за присъединяване към основните европейски електроенергийни мрежи, не може да се тълкува като изключващ всякаква разлика в третирането, основана на национален критерий и обоснована, по логиката на Съда, с подчертаване на обективната разлика в положението между производството на зелена енергия, осъществявано на национална територия, и производството на зелена електроенергия в другите държави членки.

75. По тези съображения предлагам на третия въпрос да се отговори, че правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се в член 12 ЕО и в Директиви 96/92, 2003/54 и 2001/77, допускат национална правна уредба като тези в главното производство, която, запазвайки предимство за безплатно разпределение на зелена електроенергия само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключва поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки, при условие че в съответствие с принципа за пропорционалност тази национална правна уредба може да гарантира преследваната цел и не надхвърля необходимото за нейното постигане.

76. Ще анализирам пропорционалността на разглежданите в главното производство режими от гледна точка на свободата на движение на стоките.

B – *По първия и втория въпрос*

77. С първия и втория си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция пита по същество дали членове 28 ЕО и 30 ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като разглежданите в главното производство, която, запазвайки предимство за безплатно разпределение на зелена електроенергия само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключва поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки.

78. Следователно въпросът, който се поставя, е дали схемите, разглеждани в главното производство, могат да възпрепятстват вноса на електроенергия, по-специално зелена, от други държави членки и поради това са мерки с ефект, равностоен на количествено ограничение на вноса, поначало забранени от член 28 ЕО, освен ако тези правни уредби могат да бъдат обективно обосновани.

79. Предвид очевидните прилики между този въпрос и въпросите, на които Съдът отговаря в две неотдавнашни свои решения — от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [30], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [31], които се отнасят до съответствието с правото на Съюза на национални правни уредби за подкрепа на производството на зелена електроенергия, отправната точка на анализа, който трябва да се направи, е да се определи дали съображенията, на които се основават тези две решения, могат чисто и просто да се приложат в настоящото дело, или обратно, неговите особености обосновават отклоняване от тях.

80. Впрочем заинтересованите страни, представили становища пред Съда, не грешат в това отношение.

81. От една страна, Фламандският регион, гръцкото правителство и Комисията поддържат, въз основа на разсъждения по аналогия, че териториалните ограничения, внесени в схемите за безплатно разпределение на зелена електроенергия, трябва да се считат за обосновани, тъй като по подобие на правните уредби, разглеждани в делата, по които са постановени решенията от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [32], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [33], те преследват законната цел да се насърчава използването на възобновяемите енергийни източници в производството на електроенергия. Все пак заслужава да се обърне внимание на една забележима разлика между, от една страна, позицията на Фламандския регион, и от друга страна, позицията на гръцкото правителство, както и на Комисията. Фламандският регион счита, че въведеното ограничение на безплатното разпределение на зелена електроенергия не е мярка с ефект, равностоен на количествено ограничение на вноса, доколкото, като се отнася изключително до електроенергия, пряко подавана в разпределителните мрежи, тя не водела до ограничаване на трансграничния обмен на електроенергия, който може да се осъществява само в преносните мрежи, като се изключват разпределителните мрежи. Обратно, гръцкото правителство и Комисията считат, че разглежданите правни уредби са мерки с равностоен ефект, но обосновани от целта за опазване на околната среда, като Комисията счита за необходимо условие националната юрисдикция да направи по-задълбочена преценка на пропорционалния им характер при отчитане на съвкупния ефект от останалите механизми за подкрепа на производството на зелена електроенергия.

82. Обратно на това, Essent твърди, че съществуват отделни различия, които според него изключват всякакво прилагане на по-ранната съдебна практика. То счита по-специално че докато механизмът на зелени сертификати представлява механизъм за подкрепа на производството на зелена електроенергия, който гарантира, чрез посредничеството на регулаторните органи, предимство за производителя, преди да се намесят пазарните сили, позволявайки търгуване с тези сертификати на специфичен пазар при равноправни условия, схемата за безплатно разпределение на зелена електроенергия засяга изключително разпределението и консумацията на електроенергия, облагодетелства едностранно доставчиците и има много по-важно финансово отражение, тъй като разходите за разпределение през разглеждания период достигат 37 % от крайната фактура за електроенергия.

83. Колкото и оспорима да е в моите очи аргументацията в решенията от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [34], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [35], не ми изглежда възможно да предложа отсега, в настоящото заключение, да се изостави разрешението, което те утвърждават, тъй като такава промяна на съдебната практика предполага подчертано развитие на правната уредба, каквото изобщо не е характерно за настоящото дело, което, напротив, се отнася до старо и

30 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

31 — Съединени дела C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

32 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

33 — Съединени дела C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

34 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

35 — Съединени дела C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

установено правно положение. Поради това, следвайки схемата за анализ, очертана от тези решения, ще разгледам съвместимостта на национална правна уредба като разглежданите в главното производство с разпоредбите на Договора за ЕО, отнасящи се до свободното движение на стоки.

84. По-нататък, ще изследвам дали схемите, разглеждани в главното производство, представляват ограничения за свободното движение на стоки, и ще проверя евентуално дали тези възможни ограничения могат да бъдат обосновани с целта за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници.

1. Относно съществуването на ограничение за свободното движение на стоки

85. Първоначалната формулировка е тази в решението от 11 юли 1974 г., Dassonville [36], според която мярка с равностоен на количествени ограничения на вноса ефект е всяка национална мярка, която може пряко или непряко, действително или потенциално да възпрепятства търговията в рамките на Общността [37].

86. В това отношение следва да се приеме, че разглежданата в главното производство правна уредба действително може да възпрепятства, най-малкото непряко и потенциално, вноса на електроенергия [38], по-специално зелена електроенергия, от други държави членки.

87. Действително, доколкото е безспорно, че вносната електроенергия задължително преминава през преносната мрежа, без да може да бъде подавана пряко към разпределителните мрежи, разположени във Фламандския регион или в Белгия, ограничението за безплатно разпределение на зелена електроенергия, произведена от производствени мощности, пряко свързани към тези разпределителни мрежи, предоставя особено предимство на зелената електроенергия, произведена във Фламандския регион или в Белгия, в ущърб на вносната електроенергия.

88. След като само мощностите за производство на електроенергия, разположени във Фламандския регион или в Белгия, могат да се ползват от предоставеното предимство, не е от особено значение това, че тази преференциална схема може да има също така ограничително действие по отношение на фламандските или белгийски мощности, които са пряко свързани не с разпределителната, а с преносната мрежа [39].

89. Национална правна уредба като разглежданите в главното производство, следователно представлява мярка с равностоен на количествени ограничения на вноса ефект, несъвместима с член 28 ЕО, освен ако е обективно обоснована.

36 — 8/74, EU:C:1974:82.

37 — Точка 5. Вж. също така решения 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 66), и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium (C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192, т. 77).

38 — Припомням, че Съдът, който в решението си от 10 декември 1968 г., Комисия/Италия (7/68, EU:C:1968:51), приема широко определение на понятието „стоки“, като включващо всички „стоки, които са оценими в пари и които могат като такива да представляват предмет на търговски сделки“ (стр. 626) (вж. също така в този смисъл решение от 14 април 2011 г., Vlaamse Dierenartsenvereniging и Janssens, C-42/10, C-45/10 и C-57/10, EU:C:2011:253, т. 68 и цитираната съдебна практика), приема изрично, че електроенергията е стока (вж. решение от 17 юли 2008 г., Essent Netwerk Noord и др., C-206/06, EU:C:2008:413, т. 43 и цитираната съдебна практика).

39 — Вж. в този смисъл решения от 20 март 1990 г., Du Pont de Nemours Italiana (C-21/88, EU:C:1990:121, т. 13), и от 16 май 1991 г., Комисия/Италия (C-263/85, EU:C:1991:212).

2. Относно евентуалната обоснованост

90. Позовавайки се на установена съдебна практика, Съдът в решенията си от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [40], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [41], постановява, че национална правна уредба или практика, която представлява мярка с равностоен на количествени ограничения ефект, може да бъде обоснована с едно от съображенията от общ интерес, изброени в член 30 ЕО, или с императивни изисквания, като и в единия, и в другия случай мярката трябва да е в състояние да гарантира в съответствие с принципа на пропорционалност осъществяването на преследваната цел и да не надхвърля необходимото за нейното постигане [42].

91. След това, свързвайки целта за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници за производство на електроенергия едновременно с преторианското понятие за императивно изискване и със съображенията от общ интерес, определени в член 30 ЕО, Съдът приема, че тази цел може да обоснове евентуални ограничения за свободното движение на стоки.

92. След като възприема този принцип, Съдът пристъпва към изследване на пропорционалността на ограничението на свободата на движение, произтичащо от националните схеми за подпомагане на зелената електроенергия.

93. Същата преценка за пропорционалния характер на националните мерки, разглеждани в главното производство, трябва да се извърши, като се изследва дали тези мерки са необходими и дали действително отговарят на целта за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници.

94. Що се отнася, на първо място, до пригодността на разглежданите в главното производство национални схеми за постигане на преследваната цел, следва да се изтъкне, че за разлика от схемите за подпомагане, разглеждани в рамките на делата, станали повод за постановяване на решенията от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft [43], и от 11 септември 2014 г., Essent Belgium [44], които са замислени така, че да се използват пряко в производството на зелена електроенергия [45], разглежданите в главното производство мерки за безплатно разпределение на зелена електроенергия не облагодетелстват пряко производителите, тъй като се използват преди всичко от доставчиците и евентуално от потребителите, при условие че доставчиците прехвърлят върху тях предимството, което получават от безплатното разпределение.

95. Все пак тези мерки се оказват пригодни за достигане на преследваната цел, доколкото, премахвайки стойността на разпределението, те поощряват доставчиците да увеличат частта на зелената електроенергия в техния енергиен микс и по такъв начин допринасят, макар и непряко, за нарастване на търсенето, като същевременно насърчават по-голямото използване на възобновяеми енергийни източници за производство на електроенергия.

96. Член 4, параграф 1 от Директива 2001/77 впрочем показва, че прекият или непряк характер на помощта няма значение за квалификацията на определена схема на подпомагане, тъй като тази разпоредба включва в определението за такъв режим всеки механизъм, чрез който даден производител на електроенергия получава подпомагане, независимо дали „пряко или косвено“, въз основа на нормативен акт, издаден от публичните власти.

40 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

41 — C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

42 — Вж. съответно т. 76 и 89.

43 — C-573/12, EU:C:2014:2037.

44 — C-204/12—C-208/12, EU:C:2014:2192.

45 — Вж. съответно т. 95 и 98.

97. Що се отнася, на второ място, до въпроса дали разглежданите в главното производство национални мерки надхвърлят необходимото за постигане на преследваната цел, следва да се констатира, че Съдът, основавайки се на обстоятелството, че законодателят на Съюза е възложил на отделните държави членки да определят националните цели, за да се разпределят справедливо необходимите усилия, като вземат предвид различията в началните положения, във възможностите за развитие на енергията от възобновяеми енергийни източници и в енергийния микс, приема, че към схемите за подпомагане могат да се установят териториални ограничения, тъй като действия на национално равнище се считат за по-уместни, отколкото действия, предвидени на равнището на Съюза.

98. Въпреки че не съм съгласен с този подход, не виждам никакво същностно различие между териториалните ограничения, свързани със схемите за подпомагане, основаващи се върху задължение за покупка в определена зона на доставка или върху използването на зелени сертификати и териториалното ограничение в схемата за безплатно разпределение на зелена електроенергия, разглеждана в главното производство, предназначена да допринесе за осъществяването на целите за опазване на околната среда в Кралство Белгия, свързани с намаляването на газовите емисии с парников ефект. По подобие на схемата за зелените сертификати, мярката за безплатно разпределение цели да насърчи децентрализираното производство на зелена електроенергия в местните мощности, в съответствие с преамбюла на постановлението от 4 април 2003 г.

99. Следователно на първия и втория въпрос следва да се отговори, че членове 28 ЕО и 30 ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданите в главното производство, която, запазвайки предимство за безплатно разпределение на зелена електроенергия само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключва поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки.

V – **Заключение**

100. С оглед на гореизложените съображения считам, че на въпросите, поставени от Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Първоинстанционен съд Брюксел, Белгия) следва да се отговори, от една страна, че правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се в член 12 ЕО, Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО и Директива 2001/77/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар, и от друга страна, че членове 28 ЕО и 30 ЕО трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданите в главното производство, която, запазвайки предимство за безплатно разпределение на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, само за производствените мощности, пряко свързани към разпределителните мрежи, разположени в съответната държава членка или в район от територията на тази държава, изключва поради това обстоятелство производствените мощности, разположени в други държави членки.